

Legalizacija kršitve postopkov

Zdenko Vrdlovec

Ljubljana – Filmski sklad Slovenije ima že kakšen teden dni svoj letošnji program, ki pa se ga, čeprav ga je potrdila njegova ustanoviteljica, tj. sama vlada, še vedno drži »avra« pravne problematičnosti. Ta program sestoji iz petih projektov, in sicer treh domačih celovečernih filmov – *Osebn prtljaga* (režija **Janez Lapajne**, produkcija Triglav film), *Prehod* (**Franci Slak**, produkcija A Atalanta) in *Slovenka* (**Damjan Kozole**, E-motion film) – ter dveh koprodukcij, bolgarsko-slovenske *Svet je velik* (režija **Stefan Komandarev**, slovenski koproducent Vertigo) in srbsko-slovenske *Ljubezen in ostali zločini* (režija **Stefan Arsenijević**, slovenski koproducent Arkadena). Da je ta program »pravno problematičen«, seveda pomeni, da to nima nobene zveze z njegovo vsebino: vsi ti projekti so lahko zanimivi, kvalitetni, estetski itn. in morda bodo iz njih nastali tudi odlični filmi, kar je navsezadnje najpomembnejše – gledalca namreč prav nič ne briga, ali je neki film iz tega ali onega programa. A če to ne briga nič nastane ustanove, ki oblikuje nacionalni filmski program, je to povsem druga zgodba.

Neskladje s pravili

Zakaj je torej ta program pravno problematičen? Enostavno zato, ker ni nastal v skladu s pravili poslovanja Filmskega sklada oziroma njegovega načrtovanja nacionalnega programa. Filmski sklad kot javni sklad namreč zbira projekte prek razpisov in pozivov, prispele projekte ocenjujejo (točkujajo) programska komisija, strokovnjak za produkcijo in uprava, kar po-

meni, da se lahko v program uvrstijo le projekti, ki so zbrali določeno število točk (in sicer 75). Če to število presežejo, so avtomatično uvrščeni v program.

Na lanskem razpisu za letošnji program sta dva projekta preseгла zahtevano število točk, *Srednja sola Dražena Štaderja* (producent Arkadena film) in *Faker Vena Jemeršiča* (producent Perfo Production), a vseeno nista bila sprejeta v nacionalni program. »Pravilo avtomatizma« se je namreč izkazalo za nemočno pred »avtoriteto« predsednika nadzornega sveta **Stane Malčiča** ter člana sveta in obnem direktorja direktorata za medije na ministrstvu za kulturo **Igorja Prodnika**, ki je imel tudi vsebinske argumente v obliki »elementov pornografije«, ki naj bi jih ta projekta vsebovala. Denimo, da ta argument ni problematičen (ali da bi vsaj to vprašanje zdaj raje preskočili), vsekakor pa je problematično dejstvo, da je nadzorni svet vsebinsko posegal v program, kar ni v njegovi pristojnosti.

Izbiranje mimo razpisa

In povrh ni ostalo le pri tem: na zahtevo Stane Malčiča je nadzorni svet razrešil direktorico Filmskega sklada Ireno Ostrouško, ker je uvrstila v program za leto 2007 omenjena projekta, ki sta se tja uvrstila že avtomatično. In ne le, da z njeno odstavitvijo vred tudi ni bil sprejet filmski program, marveč je nova uprava sklada (kot predsednik nadzornega sveta je v.d. direktorja postal ravno Stane Malčič) zavrnila prav vse projekte (skupno 26), ki so prispeli na javni razpis. Le kako je potem uprava sklada lahko oblikovala program, ki je zdaj že sprejet? Po pravilih bi ga lahko le tako, da bi

»**Pornografski elementi**«: Bertoluccijev *Zadnji tango v Parizu* (1972, na sliki) je v zgodovini filma, ki pozna tudi številne cenzurne posege v zvezi s prikazovanjem spolnosti, eden zadnjih filmov, ki je »skandaliziral« z »drzrim« prikazovanjem določenih spolnih praks. »Škandaloznost« je po 35 letih že zdavnaj pozabljena, zato pa se *Zadnjega tanga* dobro spominjajo tako gledalci kot ga tudi ne bo pozabila filmska zgodovina. Na kar so morda pomislili tudi avtorji nedavnega promocijskega filma, ki zgolj z izborom erotičnih in spolnih prizorov opozarja na vrednost evropskega filma. Leto pred *Zadnjim tantom* je imela tudi slovenska oziroma Hladnikova *Maškarada* cenzurne težave zaradi spolnih prizorov, tako po desetih letih je bila vendarle lahko prikazana. A nič ne pomaga, slovenski filmski birokrati so lani izločili filmska projekta, ker da že v samem scenariju vsebujeja pornografske elemente.

objavila nov javni poziv in z njim pridobila projekte, ki bi lahko nadomestili zavrnjene. Toda tega poziva ni objavila, marveč je v program uvrstila tri projekte izmed prej zavrnjenih (*Prehod*, *Slovenka*, *Svet je velik*), dva (*Osebn prtljaga* ter *Ljubezen in ostali zločini*) pa sploh nista bila prijavljena na javnem razpisu.

Dejstvo, da je bil ta program vseeno sprejet in potrjen, potemtakem pomeni »legalizacijo« kršitve samih pravil poslovanja Filmskega sklada kot javnega sklada. Legalnost te »legalizacije« bi se lahko izkazala na sodišču, če bi se producenti pritožili, kot se je na sodišču že izkazala nezakonitost razrešitve odstavljene direktorice sklada.